

עת"א 64576/11/15 - מדינת ישראל נגד מרואן נאצר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 64576-11-15 מדינת ישראל נ' נאצר
לפני: כבוד הנשיא אברהם טל - אב"ד
כב' השופט צבי דותן
כב' השופט ד"ר שמואל בורנשטיין
העותרת מדינת ישראל
נגד
המשיב מרואן נאצר

פסק דין

1. בפנינו עתירה נגד החלטת ועדת השחרורים (להלן: "הוועדה") מיום 23.11.2015 שהורתה על שחרורו המוקדם של המשיב בתנאים המופיעים בסיפא ההחלטה וביניהם קיום תוכנית רש"א שהוצגה בפניה ובפנינו, מעצר בית לילי באיזוק אלקטרוני ועבודה במושב נווה ימין.
2. המשיב, יליד 1973, מרצה מאסר שלישי, למשך 13 שנים ו - 425 ימים בגין סחיטה בכוח ובאיומים, הלבנת הון, ניהול ארגון פשיעה, עבירות על פי חוק המע"מ, מרמה ותחבולה על פי פקודת מס הכנסה, חטיפה לשם רצח או סחיטה, נשיאת נשק, תקיפה בנסיבות מחמירות, ירי מנשק חם, היזק לרכוש במזיד ואיומים.
- בתחילה נדון המשיב ל - 15 שנות מאסר, למאסר על תנאי ולתשלום קנס של 3 מיליון ₪ או שלוש שנות מאסר חלף קנס אך ביהמ"ש העליון בע"פ 9098/08 הפחית את תקופת המאסר ל - 13 שנה ואת תקופת המאסר חלף קנס הפחית לשנה (ראה נספחים ג-ד לעתירה).
3. עפ"י הנטען בעובדות כתב האישום בתפ"ח 1068/05 (בימ"ש מחוזי ת"א), המשיב ו-3 אחרים עמדו בראש ארגון פשיעה, שפעל בין השנים 2001 ועד 2005, הנפיק חשבוניות פיקטיביות, נתן הלוואות, ניכה צ'קים ועשה פעולות כדי לטשטש מקור רכוש אסור. המשיב סחר בחשבוניות פיקטיביות בסכום של למעלה מ-55 מיליון ₪.
- במהלך פעילות הארגון, נהג המשיב באלימות חמורה במסגרת "גביית החובות" נגד חייבים שלא יכלו לעמוד בהחזר ההלוואות. האלימות כללה ירי על בית המגורים, סחיטה בכוח, הכאה וחטיפה.
4. למשיב 8 הרשעות קודמות בעבירות אלימות נגד שוטרים, עבירות נשק, שוד מזוין, גניבת רכב, פריצה

לרכב, הדחה בחקירה, התחזות וזיוף. הוא ריצה 4 מאסרים קודמים, שניים מהם בעבודות שרות, וממאסרו הראשון שוחרר שחרור מוקדם.

5. במרץ 2007 עבר המשיב עבירות משמעת כאשר הוא קילל סוהר והעליב אותו ובשנת 2008 הוא עישן באזורים אסורים לעישון, אך בשנים האחרונות התרשמו גורמי הטיפול באופן חיובי מהתנהגותו הגלויה של המשיב. הוא שולב בעבודה במכבסה, שימש אסיר חוליה ומסר בדיקות שתן ללא ממצאי סם. גורמי הטיפול התרשמו שהמשיב הוא בעל מוטיבציה לשינוי אורחות חייו ולעבור טיפול. המשיב יצא ל-4 חופשות והוא מסווג בקטגוריה ב/1.

6. ביום 23.11.2014 ו-6.5.2015 דחתה הוועדה את בקשת המשיב לשחרור מוקדם כשבבסיס ההחלטות היו מידעים שהיו תלויים ועומדים נגדו וכן חוות דעת גורמי הטיפול שהתהליך הטיפולי שעבר עד אז היה ראשוני ויש צורך בהמשך טיפול והעמקתו על מנת להביא לשינוי בהתנהגותו.

ההחלטה נושא העתירה

1. המשיב עמד בראש כנופייה והוגדר כמי ששימש כראש ארגון פשיעה בהסתמך על מידע מודיעיני.
2. המשיב המשיך בהתנהלות חיובית בכלא, וחוות הדעת שהוגשו בעניינו חיוביות. המשיב עמד יפה בשתי הדחיות הקודמות, וגם אם חש תסכול הדבר לא בא לידי ביטוי בהתנהגותו בכלא.
3. למשיב יש תוכנית טיפולית של רש"א, שהביעה נכונות לקבל אותו לטיפול, יש לו מקום עבודה מסודר והוא יתגורר בתל אביב, רחוק ממקום פעילותו העבריינית.
4. לאחר שקילת הנתונים, לאור ההתרשמות החיובית מהתנהלות המשיב בכלא ומעמידתו בדרישות ובתנאים שהוצבו בפניו על ידי שתי הוועדות הקודמות, ומבלי להקל ראש בטיעוניו ב"כ היועמ"ש, הוועדה הגיעה למסקנה שיש לקבל את תוכנית רש"א ולעבות אותה בקבוצה טיפולית נוספת בהתייחס לבעיות זוגיות ומשפחתיות.

טענות העותרת

1. אין הלימה בין תנאי השחרור לבין העבירות בהן הורשע המשיב.
- הוועדה לא נתנה דעתה למסוכנותו של המשיב לציבור, ולכך שבנסיבות ביצוע העבירות המיוחסות לו הוא אינו ראוי לשחרור על תנאי.

בחינת תנאי השחרור מלמדת כי אין בהם, הגם שהם כוללים איזוק אלקטרוני, כדי להפחית מהמסוכנות של המשיב, שכתב האישום נגדו מלמד כי ניהל אחרים וכי החובות נגבו לפי הוראות טלפוניות מצידו ונעשו מעשי אלימות חמורים לפי הוראותיו. תוכנית רש"א, בנסיבות אלה, אינה נותנת מענה סביר למסוכנותו.

2. קיומו של מידע מודיעיני כנגד המשיב.

קיימים מידעי משטרה מהשנים 2006-2013 בנוגע לפעילות חיצונית לכלא של המשיב. העובדה שלמרות השנים בהן יושב המשיב בכלא מתקבלים מידעים, מלמדת על מעורבותו העמוקה בחיי הפשע, כך גם לגבי מידעי שב"ס, שחלקם משנת 2014.

3. אומנם המשיב הציג הסכם סולחה שנערך במרץ 2015 בינו לבין העד שהעיד נגדו וטען שהם אינם מסוכסכים, אולם שילוב המידעים המודיעיניים מלמד כי אין בהסכם הסולחה כדי להפחית ממסוכנות המשיב.

4. המשיב ממשיך להיות חבר בארגון פשיעה, על אף ההתנהגות התקינה לכאורה, שעומדת בסתירה למידעים שהונחו בפני הוועדה. במצב בו מדובר בארגון פשיעה, יש לנקוט בזהירות רבה ועל מי שנטען כי הוא ראש ארגון הפשיעה, מוטל נטל כבד יותר להוכיח כי הוא אינו מסוכן לציבור.

5. הוועדה לא נתנה משקל לעובדה שהמשיב שוחרר ממאסרו הראשון בשחרור מוקדם ועל אף שחרור זה שב וביצע עבירות חמורות. גם אז ביקש המשיב לצאת לדרך חדשה, לחזור למשפחתו בטייבה ולעבוד בפחחות, אך הוא השקיע מרצו בבניית ארגון פשיעה ועמידה בראשו.

6. במהלך הדיון שבפנינו טענה ב"כ העותרת שהוועדה לא נתנה משקל לצבר הרב של המידעים שהוצגו בפניה ובפנינו, שמלמדים על מסוכנות המשיב, ולא שקלה אותם לעומת התנהגותו החיובית.

לטענתה, במהלך חצי השנה מאז שהוועדה הקודמת קבעה בהחלטתה ביום 6/5/15 שיש צורך בהמשך טיפול, המשיב לא עבר הליך טיפולי מעמיק.

המשיב אמנם השתתף בסדנאות חינוך אך מאז שנת 2012, שבה השתתף בקבוצות שליטה בכעסים ובשיחות פרטניות, הוא לא עבר הליך טיפולי.

ב"כ העותרת לא מתכחשת לכך שבחצי השנה האחרונה המשיב יצא למספר מצומצם של חופשות אך הן בתנאי מעצר בית מוחלט ובפיקוח שני ערבים צמודים. באשר לתוכנית רש"א, טענה ב"כ העותרת שהיא לא מתאימה למסוכנות המשיב. הוועדה לא נתנה דעתה לכך שהמשיב אמור לעבוד בעסק דומה לזה שדרכו הלבין כספים ויש בכך שרש"א סבורה שהוא צריך איזוק אלקטרוני, כדי להצביע על מסוכנותו.

בסיפא טיעוניה ביקשה ב"כ העותרת להתייחס לכלל המידעים, טענה שהסכם הסולחה לא מאיין את מסוכנות המשיב, ששחרר על תנאי ממאסרו הראשון, ויש חוסר הלימה בין השיקום שעבר בכלא לתוכנית השיקום של רש"א.

תגובת ב"כ המשיב

1. הוועדה התרשמה מהמשיב וראתה שהתנהגותו והמוטיבציה שלו לטיפול ממשיתם לעלות באופן חיובי ככל שחולף הזמן. הוא יוצא לחופשות ללא בעיות ובחופשתו האחרונה הותר לו להיות בעיר מגוריו, לאחר שנחתם הסכם סולחה.
 2. הוועדה התייחסה למידעים, שאינם מהזמן האחרון, ואינם עוד רלוונטיים, שאחרת חופשותיו היו מופסקות. המידעים הוצגו בפני גורמי הטיפול ברש"א, שהכינו תוכנית שיקומית לא פשוטה. המשיב החליט להעתיק את מקום מגוריו עם משפחתו לת"א, כחלק מתוכנית שיקומו.
 3. מרבית המידעים נבעו מהסכסוך בין המשיב לעד המדינה. ביום 16/3/15 נחתם הסכם סולחה ביניהם במשטרת ישראל ומאז חתימתו הסירה המשטרה את התנגדותה ליציאת המשיב לחופשות.
 4. המשיב שילם ומשלם את חובו לחברה בגין ביצוע העבירות. הוא נטל עליהן אחריות והתחרט ובמהלך מאסרו נרתם להליך טיפולי לראשונה בחייו.
 5. אין ממש בטענת העותרת שהמשיב ניהל אחרים בהוראות טלפוניות במועדים הרלוונטיים לכתב האישום שכן אם כך היה, הוא יכול היה להמשיך בכך במהלך מאסרו ולא עשה כן.
 6. שותפיו של המשיב לביצוע העבירות שוחררו על תנאי ע"י הוועדות מבלי שהעותרת עתרה כנגד ההחלטות, כמפורט בסעיף 21 לתגובת ב"כ המשיב.
 7. במהלך הדיון בפנינו תיארה ב"כ המשיב את השתלשלות הדיונים בוועדות עד לוועדה שהחלטתה היא נושא העתירה, שהתרשמה מהתהליך החיובי שעשה המשיב, לרבות הסכם הסולחה עם עד המדינה עליו חתם. שותפיו של המשיב לביצוע המעשים שוחררו על תנאי למרות שלא ערכו הסכמי סולחה.
- לטענת ב"כ המשיב, בעקבות בקשות הוועדה המשיב השתלב בטיפול פרטני, הוא שימש כאסיר תומך

ב-7 אסירים, יצא לעבוד בבית הסוהר ולא הוצע לו כל הליך טיפולי נוסף. לטענתה, המשיב אמור להשתחרר ממאסרו ביום 2/6/19 ותקופת הפיקוח של רש"א היא שנתיים, כאשר חלפה שנה מאז הדין הראשון בוועדה.

באשר למקום עבודתו של המשיב לפי תוכנית רש"א, טענה ב"כ המשיב שרש"א בחרה אותו למרות שהייתה מודעת לעבירות והמשיב התחייב לעבור מטירה ולהתגורר בת"א.

ב"כ המשיב טענה שהמשיב ביצע את מה שהוועדה הטילה עליו לבצע והמשיך את ההליך הטיפולי למרות הדחיות של הדיונים בוועדה. מאז שנת 2014 לא התקבלו מידעים, התנהגותו יותר חיובית והוא הביע רצון להשתתף בתוכנית של רש"א.

דין והכרעה

1. בבוא ביהמ"ש, כמו הוועדה, לבחון את התאמתו של המשיב לשחרור מוקדם בתנאי התוכנית השיקומית של רש"א (להלן: "התוכנית"), עליו להיות משוכנע שהמשיב עומד בנטל המוטל עליו להוכיח ששחרורו לא יסכן את הציבור ושיש לו סיכויי שיקום, בהתחשב בהליך הטיפולי שעבר במהלך מאסרו.

2. באשר לבחינת מסוכנותו של המשיב יש להתחשב במעשיו נושא מאסרו, בעברו הפלילי בגינו ריצה מספר עונשי מאסר שמהראשון בהם שוחרר על תנאי ובהתנהגותו הגלויה והסמויה כפי שבאה לביטוי בדו"חות המשמעת ובמידעי משטרת ישראל שהתקבלו לגביו במהלך מאסרו, ולא רק בזמן האחרון.

3. אשר למעשיו של המשיב נושא מאסרו נראה לנו כי יש בהם כדי ללמד בבירור על מסוכנותו. המדובר במי שעמד בראש ארגון פשיעה, שחבריו גלגלו חשבוניות פיקטיביות בסכום של למעלה ממאה מיליוני ₪ והוא עצמו סחר בחשבוניות פיקטיביות בסכום שמעל 55 מיליון ₪. המשיב והאחרים השתמשו בתשעה חשבוניות קש בבנקים שונים, עסקו בעסקי חלפנות ללא רישיון וגבו חובות, תוך שימוש באליומות קשה שהפעילו נגד החייבים, לקוחות שהסתבכו איתם בחובות.

באשר להתנהגותו של המשיב אמר ביהמ"ש המחוזי בת"א בתפ"ח 1068/05 (ראה נספח 3 לעתירה) את הדברים הבאים:

"יוזכר תחילה, כי מי שעמד בראש הארגון נשוא דיוננו, היה מרואן, אשר הוביל את כל הפעילות

העבריינית המתוארת, ביד רמה, מתוך חדרו ב"צ'ינג' (ראו, הישיבות שניהל בחדר האחורי של הצ'ינג', כמתואר בעמ' 422-423 להכרעת הדין; ראו, שליחת האנשים לביצוע משימות הארגון, כמתואר בסקירת האישומים השונים בהכרעת הדין, כמו, בפרשת האלימות נגד סוהיל סמארה, עמ' 316-318 להכרעת הדין, ועוד; הכל, כמפורט בהכרעת הדין).

בישיבות שכינס הנאשם 1, בצ'ינג', לצורך תכנון פעולות הארגון ואנשיו, כך הוכח, ישב הוא בראש השולחן, כשהוא מטיל חיתתו על הנוכחים, אם בדיבור ואם בשתיקה רועמת. לעיתים, כך הובהר, נהג הנאשם 1 להתערב ישירות באירועים הפליליים שיזם (ראו, פרשת גדי בן שטרית, עמ' 285-298 להכרעת הדין). לעיתים, העדיף לצפות מרחוק בנעשה (ראו, התערבותו, פעמים בנוכחות ובהבל פה בלבד, בפרשיות נוספות, בהן, פרשת האלימות נגד עמית פלג (עמ' 316-298 להכרעת הדין) ופרשת האלימות נגד תומר טישלר (עמ' 323-342, שם)).

בהמשך גזר הדין קבע ביהמ"ש שהמשיב לא התחרט על מעשיו ומיצוי הדין עימו היה מצדיק להטיל עליו עשרות שנות מאסר, כמתחייב מעצם עמידתו בראש הארגון.

ביהמ"ש זקף לחובת המשיב את התנהלותו העבריינית הקשה, מעשיו הנפשעים, אכזריותו כלפי סביבתו, התייחסותו האלימה כלפי כל מי שלא פעל לפי גחמותיו וכן את הפחד והאימה שהטיל בתחומי שליטתו (עמ' 11 סיפא לגזר הדין).

לחובת המשיב זקף ביהמ"ש, כפי שאנו זוקפים, גם את עברו הפלילי במהלך השנים 1991-2007 בגין עבירות חמורות.

4. נאמר כבר עתה כי איננו מקבלים את טענת ב"כ המשיב שיש לשחרר את המשיב על תנאי, כפי ששוחררו על תנאי, ללא התנגדות העותרת, חלק מחברי הארגון שהמשיב עמד בראשו, למרות שחלקם (נאשם 3) לא יצא לחופשות, לגבי חלק מהם (נאשם 4) לא הוכנה תוכנית רש"א ולגבי חלק מהם (נאשם 7) הוצגו מידעים והיו תיקים פתוחים. די בהבדל המשמעותי בין מעשיהם נושא הרשעותיהם והעונשים שהוטלו עליהם למעשי המשיב ומסוכנותו, שבאו לביטוי ב-13 שנות מאסר שהוטלו עליו, כדי להבחין ביניהם בכל הקשור להערכת מסוכנותם.

5. עיון במידעים החסויים של משטרת ישראל ושב"ס, שהוצגו בפני הוועדה ובפנינו, מעלה שהמשיב המשיך לעסוק בפלילים, לרבות במעשים נושא מאסרו, גם במהלך מאסרו (ראה מידעים 699, 696, 003 ו-052 של משטרת ישראל ומידעים 405 ו-610 של שב"ס). יש בכך כדי ללמד שמסוכנותו של המשיב עומדת בעינה, וכי לא ניתן להפיגה אם ישוחרר על תנאי גם אם ישהה במעצר בית לילי באיזוק אלקטרוני, גם אם ערך הסכם סולחה עם עד המדינה, שהמידעים הנ"ל לא מתייחסים אליו, וגם אם יעבור לגור בת"א.

6. איננו מתעלמים מכך שהמשיב יצא עד מועד הדין בוועדה ל-4 חופשות ללא בעיות אך מדובר במספר

מועט מידי של חופשות בהתייחס למשך מאסרו ותנאי החופשות (מעצר בית מוחלט במהלך כל החופשה בפיקוח שני ערבים צמודים) מחמירים מאלה שמוצעים בתוכנית (מעצר בית לילי באיזוק אלקטרוני).

7. באשר לסיכויי שיקומו של המשיב בתנאי התוכנית, איננו מתעלמים מהאמור בחו"ד רש"א ובחו"ד העו"ס מיום 11/10/15, שצורפה כנספח ד' לתגובת המשיב, לפיהן המשיב הוא בעל מוטיבציה לשינוי אורחות חייו ולאורך מאסרו הוא הביע נכונות לטיפול קבוצתי ופרטני, נתרם מהטיפול וקיבל כלים להתמודד עם מצבים מורכבים בחייו. עם זאת, מאז שהשתתף המשיב בקבוצת "שליטה בכעסים" ובשיחות פרטניות עם עו"ס בשנת 2012, חלפו 3 שנים במהלכן לא השתתף בהליך טיפולי, גם אם עבד כאסיר תומך והתנהג התנהגות גלויה חיובית.

לא למותר לציין כי הוועדה שדחתה ביום 6/5/15 את בקשת המשיב לשחרור על תנאי הייתה מודעת לטיפול בשליטה בכעסים ולפעולות החינוך בהם השתתף ולא התרשמה שהם גרמו לו למהפך של ממש שכן מדובר בתהליך טיפולי ראשוני ויש צורך בהעמקתו. מאז ההחלטה לא עבר המשיב כל הליך טיפולי (ראה נספח ד' לעתירה) ולפיכך החלטתה של הוועדה נשוא העתירה לשחרר את המשיב על תנאי אינה עולה בקנה אחד עם ההחלטה הנ"ל מיום 6.5.15. ואף מטעם זה היא אינה סבירה.

עוד יש לציין כי יש בעובדה שהחלטת הוועדה נושא העתירה מותירה למשיב תקופת רישיון של כשלוש וחצי שנים, בעוד תוכנית רש"א נמשכת שנתיים בלבד והוא יוותר ללא תוכנית, גם אם בפיקוח הוועדה, במשך כשנה וחצי, בצירוף הנתונים האחרים, כדי להצדיק את עמדת העותרת.

8. לאור כל האמור לעיל, אנו סבורים כי המשיב לא הוכיח במידת ההוכחה הנדרשת, לאור העבירות בהן הורשע ולאור עברו הפלילי, את העדר מסוכנותו וסיכויי שיקום ולכן שגתה הוועדה בהחלטתה לשחרר את המשיב בתנאי תוכנית רש"א, באופן שמצדיק התערבות ערכאה שיפוטית.

9. אנו מקבלים את העתירה ומבטלים את החלטת הוועדה מיום 23/11/15 שהורתה על שחרורו של המשיב.

ניתן היום, ט"ז שבט תשע"ו (26 ינואר 2016) במעמד ב"כ הצדדים.

שמואל בורנשטין, שופט

צבי דותן, שופט

אברהם טל, נשיא